

Disciplină opțională

**„SĂ ÎNVĂȚĂM
CUM SE ÎNVĂȚĂ”**

An școlar 2019-2020

Adriana - Viorelia

Propus de prof. învă. primar, TITE

Clasa a IV-a

Nota de prezentare

În contextul vieții contemporane, în care cunoștințele se multiplică cu repeziciune și selecția informației devine în mai mare măsură o problemă de decizie individuală decât socială, metodologia învățării este mai importantă decât conținutul în sine.

A învăța copilul cum să învețe este ținta finală a oricărui educator care știe cât de important este „cum dai” ceea „ce dai”, pentru ca în final elevul să știe și „cum să-și ia singur” ceea ce îl interesează, ceea ce este util la un moment dat, adică să capete o anumită autonomie în acțiune. Acest lucru îl vizează în special una dintre cele opt competențe cheie cuprins în profilul de formare al absolventului, „A învăța să înveți”.

Opționalul „*Să învățăm cum se învață*” oferă elevului posibilitatea de a parcurge corect succesiunea pașilor în abordarea actului învățării, ceea ce îi dă încredere în sine, condiție esențială și finală a unei achiziții comportamentale. Această disciplină îi permite elevului să aibă acces la „curriculum-ul ascuns” cel mai important segment pentru dimensiunea psihologică a fiecăruia în parte. Aici, elevul va descoperi secretul învățării prin care el poate avea acces la informații mai ușor, mai bine, pentru mai mult timp și în domenii diferite.

Dascălul de la catedră devine la această activitate unul dintre colegi, cel care face parte din echipă și se sfătuiește, devine prieten, compară rezultatele la care a ajuns ca efort și ca timp.

Scopul opționalului este ca elevii să obțină un randament școlar superior, care să le permită în viitor să fie mai receptivi față de schimbări, creativi și capabili de a lua decizii și a se adapta rapid la medii noi de învățare.

Valori și atitudini

- Dezvoltarea unei gândiri deschise și creative, a independenței în gândire și în acțiune pentru a avea posibilitatea de a aborda sarcini variate (dezvoltarea metacogniției);
- Manifestarea tenacității, perseverenței, capacității de concentrare a atenției distributive;
- Dezvoltarea spiritului de observație;
- Dezvoltarea simțului estetic și critic, a capacității de a aprecia rigoarea, ordinea și eleganța în arhitectura rezolvării unei probleme sau a construirii unei teorii.

CURRICULUM PENTRU DISCIPLINA OPȚIONALĂ

Tipul opționalului: Consiliere și orientare (CDȘ)

Arii curriculare implicate:

- Limbă și comunicare
- Matematică și științe ale naturii
- Om și societate
- Arte și tehnologii

Durata: 1 an

Clasa: a IV-a

COMPETENȚA CHEIE:

- A învăța să înveți

I. COMPETENȚE GENERALE:

1. Inițierea în tehnici ale muncii intelectuale și ale activității de învățare;
2. Dezvoltarea capacității intelectuale prin intermediul unor discipline de învățământ;
3. Formarea unei atitudini pozitive față de învățare ca urmare a stăpânirii unor tehnici specifice domeniului abordat;
4. Dezvoltarea capacității de comunicare verbală și nonverbală.

II. COMPETENȚE SPECIFICE ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE:

1. *Inițierea în tehnici ale muncii ale muncii intelectuale și ale activității de învățare;*

Competențe specifice	Exemple de activități de învățare
1.1. <i>Organizarea eficientă a programului zilnic și a timpului pentru învățare</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Propunerea, inițierea și stabilirea unui program de organizare a timpului de învățare și a timpului liber- realizarea unui program de învățare; • Părerii pro și contra privind organizarea timpului liber și a celui de învățare. • Realizarea individuală a unei liste care să

<p>1.2. <i>Identificarea și recunoașterea condițiilor unei învățări eficiente precum și a factorilor perturbatori</i></p>	<p>conține factori perturbatori ai învățării;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stabilirea factorilor perturbatori comuni: completarea de diagrame; • Prezentarea unor scurte povestioare pe baza cărora să se identifice condițiile unei învățări optime; • Discuții, dezbateri, schimburi de opinii.
<p>1.3. <i>Alegerea modalității de abordare practică a procesului de învățare</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Jocuri de rol, dramatizări, studii de caz.
<p>1.4. <i>Conștientizarea eficienței învățării prin comparare cu experiențele anterioare</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Exersarea unor modalități de abordare a unui conținut (pe grupe, în perechi) și compararea rezultatelor învățării; • Exerciții de identificare și eliminare a etapelor considerate ineficiente pentru învățare, în funcție de elev și de materialul prezentat.

2. Dezvoltarea capacității intelectuale prin intermediul unor discipline de învățământ;

Competențe specifice	Exemple de activități de învățare
<p>2.1. <i>Implicare în activități de exersare a memoriei, gândirii, imaginației, atenției.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de memorare a unor texte scurte, cifre, ordinea unor imagini, formule de calcul, etc; • Jocuri de atenție, imaginație; • Exersarea gândirii critice prin argumentări de idei și opinii.
<p>2.2. <i>Observarea potențialului creativ în diferite situații de învățare</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de orientare în spațiul scris (text, tabel, diagramă, etc) • Exerciții de orientare pe hartă; • Exerciții de creație (compunere de texte, versuri, probleme, exerciții, rebusuri); • Jocuri gramaticale de corectare; • Exerciții de redactare a diferitelor tipuri de texte.

<p>2.3. <i>Utilizarea corectă a algoritmilor de lucru</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Citire explicativă; • Etapele rezolvării corecte a unei probleme la matematică; • Prezentarea cronologică a unor evenimente; • Alcătuirea unor biografii; • Citirea și interpretarea unor date; • Realizarea unor proiecte tematice; • Observații în natură.
---	--

3. Formarea unei atitudini pozitive față de învățare ca urmare a stăpânirii unor tehnici specifice domeniului abordat;

Competențe specifice	Exemple de activități de învățare
<p>3.1. <i>Abordarea cu responsabilitate a procesului de învățare</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Exerciții practice de învățare adaptate disciplinei (limba română, matematică, istorie, etc); • Dezbateri: Pentru ce înveți? La ce mă ajută ce înveți? • Studii de caz (din viața clasei, din literatură); • Prezentarea unor modele umane de gândire, simțire, voință, acțiune, etc.
<p>3.1. <i>Manifestarea disponibilității pentru nou</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vizionarea unor emisiuni TV- în grup. Dezbateri; • Exerciții de lectură a presei, • Exerciții de familiarizare cu dicționarul.
<p>3.1. <i>Respectarea opiniilor altora prin înțelegere, toleranță, solidaritate</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de formulare a unor reguli de grup; • Exerciții de lucru în echipă, în perechi.
<p>3.1. <i>Autonomie în acțiune</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Conversații -dreptul la opinie și respectul reciproc • Realizarea pașilor de urmat într-o situație dată, în vederea finalizării favorabile, • Exerciții de autocunoaștere și de dezvoltarea a stimei de sine – dezvoltarea încrederii în

	forțele proprii.
--	------------------

4.Dezvoltarea capacității de comunicare verbală și nonverbală.

Competențe specifice	Exemple de activități de învățare
<i>4.1. Participarea activă și voluntară în procesul de învățare</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Schimb de informații pe diferite teme/ domenii, folosind vocabularul adecvat; • Exerciții de comunicare verbală și nonverbală – jocuri de rol; • Dramatizarea.
<i>4.2. Manifestarea unui comportament civilizat în diferite situații</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Conversații în contexte diferite: vizite; • Exerciții de evaluare a unor comportamente;
<i>4.3. Adoptarea unei atitudini critice și autocritice față de vorbitor/ auditor</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de evaluare și autoevaluare, • Conversații pe baza unor proiecte; • Dezbateri: „Când, cum, ce, de ce și cât este de necesar să comunicăm?”

III. CONȚINUTURILE ÎNVĂȚĂRII:

- Inițierea în tehnici ale muncii intelectuale și ale activității de învățare:
  - Învățarea ca act de achiziție voluntară;
  - Condițiile unei învățări eficiente – interne și externe;
  - Regimul zilnic al elevului;
  - Surse de informare (carte, mass-media, mediu, comunitate);
  - Biblioteca personală – biblioteca clasei – biblioteca școlii;
  - Textul literar și non literar (reviste pentru copii).
- Dezvoltarea capacităților intelectuale prin intermediul unor discipline de învățământ:
  - Citirea explicativă – primul pas în înțelegerea unui text narativ,
  - Conspectul, planul de idei, alcătuirea unor fișe,
  - Memorarea unui text în versuri,
  - Creații personale (compoziții în versuri, proză, alte creații);
  - Exerciții de sesizare a greșelilor în exprimarea orală și scrisă;
  - Pași în rezolvarea problemelor tipice;
  - Compunere de probleme (pași, demersuri);
  - Formule de calcul prescurtat;
  - Orientare în: tabele, diagrame, pagini de presă, manuale, dicționare;
  - Culori și semne convenționale;
  - Cum se „citește” o hartă, un plan, o machetă.

3. Formarea unei atitudini pozitive față de învățare, ca urmare a stăpânirii unor tehnici specifice domeniului abordat:
  - Motivația învățării: „De ce învăț, pentru ce învăț, cum învăț”;
  - Consecvența în învățare: „Nu lăsa pe mâine ce poți face azi”;
  - Calități specifice profesiei: „Omul potrivit la locul potrivit”.
4. Dezvoltarea capacității de comunicare verbală și non verbală:
  - Mijloace de comunicare;
  - Comunicarea non verbală (gestul, expresia feței, imaginea, culoarea, sunetul, să distingă mesaje transmise și să le traducă în limbaj propriu);
  - Tabloul, imaginea (citirea imaginii indicând elemente dinspre planul apropiat spre cel îndepărtat pentru a descoperi semnificația);
  - Mimica, intonația, volumul ca modalități de exprimare a mesajului verbal („Tonul face muzica”).

IV. STANDARDE CURRICULARE DE PERFORMANȚĂ

COMPETENȚE GENERALE	STANDARDE
1. Inițierea în tehnici ale muncii ale muncii intelectuale și ale activității de învățare;	S1. Organizarea judicioasă a timpului de învățare; S2. Abordarea practică a informației în scopul ușurării propriilor achiziții intelectuale;
2. Dezvoltarea capacității intelectuale prin intermediul unor discipline de învățământ;	S3. Să poată desluși singur un material informațional desprinzând esențialul; S4. Abordarea creativă a pașilor de învățare;
3. Formarea unei atitudini pozitive față de învățare ca urmare a stăpânirii unor tehnici specifice domeniului abordat;	S5. Abordarea cu responsabilitate a obligațiilor de achiziții a unor informații; S6. Manifestarea disponibilității de a afla noutăți; S7. Realizarea de diverse produse ale activității (teme, portofolii, compoziții) în grup, pe perechi, etc, S8. Manifestarea autonomiei în acțiune;
4. Dezvoltarea capacității de comunicare verbală și nonverbală.	S9. Să se angajeze în procesul de comunicare manifestând un comportament civilizat și având un vocabular adecvat;

V. SUGESTII METODOLOGICE: activitățile să se desfășoare pe bază de discuții libere, elaborare de idei, argumentări, analize de texte și studii de caz, aplicare de tehnici de învățare și observare a rezultatelor obținute prin comparare, realizare de desene, schițe.

VI. REPERE BIBLIOGRAFICE:

1. Marin Stoica, *Pedagogie și psihologie* (Capitolul IX), editura Gh. Alexandru, 2007;
2. Ioan Neacșu, *Metode și tehnici de învățare eficientă. Fundamente și practici de succes*, editura Polirom, 2014,
3. Lucian Ciolan, *Dincolo de discipline*, editura Humanitas Educațional, 2003;
4. Andrei Cosmovici, Luminița Iacob „*Psihologie școlară*”, editura Polirom, 2016;
5. Institutul de Științe ale Educației, *Programe școlare pentru învățământul primar*, <http://programe.ise.ro/>;
6. *Revista Didactica*, nr. 12/ 2010.

Disciplina: Opțional (CDȘ)

Denumire: „Să învățăm cum se învață”

Clasa: a IV-a

Nr. ore/săptămână: 1 oră

PLANIFICAREA CALENDARISTICĂ

Nr. crt.	Competențe specifice	Conținuturi ale învățării	Nr. ore	Perioada	Observații
1	1.1, 1.2, 1.4, 4.3;	De ce învăț? Pentru ce învăț? Cum învăț?	1		
2	1.2, 1.4, 3.3;	Condițiile învățării	1		
3	1.1, 4.1, 3.3, 4.2;	Regimul zilnic al elevului	1		
4	1.3, 4.1;	Surse de informare	1		
5	1.3, 2.3;	Biblioteca personală	1		
6	1.3, 2.3, 3.2, 4.1;	Cum citesc o revistă	1		
7	1.2, 1.4, 4.2;	Primii pași în înțelegerea unui text narativ	2		
8	1.3, 3.1, 4.1;	Conspectul. Fișierea	3		
9	1.4, 2.3, 3.4;	Memorarea unui text în versuri	1		
10	2.2, 3.2;	Creații personale	2		
11	3.3, 4.2;	Exerciții de sesizare a greșelilor	2		
12	2.3, 3.4, 4.1;	Cum rezolvăm o problemă	2		
13	2.2, 3.2, 4.2;	Compunerea unor probleme	2		
14	1.4, 2.3;	Orientare în tabele, diagrame	1		
15	1.4, 2.3;	Orientarea în manuale, dicționare	2		
16	1.3, 2.3, 3.3;	Culori și semne convenționale	1		
17	1.2, 2.2, 2.3, 4.1;	Cum se „citește” o hartă?	1		
18	2.3, 3.3, 4.3;	„Nu lăsa pe mâine ce poți face azi!” – consecvența în învățare	1		
19	2.2, 3.3, 4.3;	„Omul potrivit la locul potrivit!” – calități specifice profesiei	1		
20	1.4, 2.3, 3.4, 4.2;	Cum comunicăm, cu ce comunicăm, când comunicăm?	1		
21	1.3, 2.2, 4.2;	Comunicarea nonverbală	2		
22	1.4, 2.2, 3.3, 4.3;	„Citirea” unor imagini (tablouri, ilustrații, benzi desenate, etc)	2		
23	1.4, 2.2, 4.2, 4.3;	„Tonul face muzica” (mimica, intonația, volumul – exprimarea	2		

		mesajului)			
--	--	------------	--	--	--